

ПОЛИТИКИНИ

ЗАБАВНИК

10
ДИНАРА
1952

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

Година XV — Број 70 — Субота, 2 мај 1953

МИКИ И ЊЕГОВ ДВОЈНИК

Мики
је
нахранио
лажнога
просјака,
а затим
га
таксијем
одвезао
до
куће

ЈОШ СЕ ЈЕДВА КРЕЕМ!
БУДИТЕ ДОБРИ И
ПОМОЗИТЕ МИ ДА
СЕ ПОПНЕМ УЗА
СТЕПЕНИЦЕ!

ХОКУ,
ВРАО
РАДО!
САД ЈОШ САМО КАД
БИСТЕ ХТЕЛИ ДА МИ
ОТВОРИТЕ
ВРАТА ...!

ЕЈ!
ШТА ЈЕ
ТО?

БИО СИ У ПРАВУ!
СЛИЧНОСТ ЈЕ
НЕВЕРОВАТНА!

КАКВА
СЛИЧНОСТ?
ШТА СЕ
ТО
ДЕША
ВА?

Мики
је
убеђен
да има
посла
са
криминал-
цима

ШТА ТО
ЗНАЧИ?
ВИ СТЕ
ГАНГСТЕ-
РИ!

ВАРАТЕ СЕ!
ДОЗВОЛИТЕ
ДА СЕ ПРЕТ-
СТАВИМО!

ЈА САМ ГРОФ
ЈЕДИОКА,
МИНИСТАР
ФИНАНСИЈА
КРАЉЕВИНЕ
МЕДИОКЕ!

А ОВО ЈЕ МАРКИЗ БЕДИ-
КА, МИНИСТАР ИНОСТРА-
НИХ ПОСЛОВА!

СЛУЖИМО
ЊЕГОВОМ
ВЕЛИЧАНСТВУ!

Али
Мики
још
увек
сумња

НЕ ВЕРУ-
ЈЕМ ВАМ!
ЗАР СЕ
КРАЉЕВСКИ
МИНИСТРИ
ОВИМ
БАВЕ?

А САД ДА ВАМ
ОБЈАСНИМ ЗАШТО
СЕ И ОВИМ
БАВИМО:
НАЛАЗИМО СЕ
У СОСУ...

НАШ КРАЉ ЈЕ ВЕ-
ЛИКИ РАСИПНИК И
САД МОРАМО НАКИ
ПУТ И НАЧИН КАКО
ДА ДОЂЕМО ДО
ПАРА!

И ЗАТО СТЕ НАМ
ПОТРЕБНИ
ВИ!

У
ИДУЋЕМ
БРОЈУ:

НЕОБИЧНА
ПОНУДА

(6)

Кратким, грчевитим покретом принео је Керифорд устима чашу вина и испио је.

— Да, — рекао је и обрисао усне крајем рукава своје фланелске кошуље. — Разумем, Натерали сте ме да се стидим својих поступака.

— Ох, не мислите на то, — прекинуо га је пилот. — Сутра нас чека велик посао. Шта мислите, шта је оштећено на нашем апарату?

Механичар је устао и, нагнувши се преко стола препуног посуђа, запалио цигару на пламену свеће.

— Квар није велики, чини ми се. Мислим да је пропустила једна од доводних цеви и да је кроз њу истекао бензин. Верујте ми да желим да се извучем из овог гробља што је могућно пре. Не знам, али осећам се тако чудно и страшно као да већ имам омчу око врата. Зар нам није остало ни толико бензина да можемо да одлетимо одавде.

— Не, — одговорио је Стратерс замисљено. — Ако је ово Саргаско Море, онда смо веома далеко од најближег копна. Али, на неком од ових старих бродова мора бити бензина...

Изненада је заћутао и зубима стегао длуду. У другом крају салона чуо је један огроман пацов тамне длаке. Његове ситне, зле очи светледе су у полумраку. Стратерс је задрхтао. Изгледало му је да је та прљава животиња, велика као мачка, весник несреће.

— Забога, — испрекидано је промуцао Керифорд, — погледајте их! Стратерс је тек тада видео да их има много и да сви нетренице гледају њих двојицу. У дубокој тишини која је притискивала масу полутруних бродова чуло се скичање мноштва танких гласова и гребанье ноштију. Пацови су се охрабрили и сасвим се приближили столу за којим су седела два човека и са запрепаћеним посматрала ову најезду.

Таман је Стратерс хтео да викне, не би ли уплашило ту сиву

КРАТАК САДРЖАЈ РАНИЈИХ НАСТАВАКА:

Изненађен непогодом, хидроавион који је преносио пошту за Хавану био је приморан да се спусти напред Саргаског Мора, поред мноштва напуштених, полупотонулих бродова, далеко од свих морских путева. Поред пилота Стратерса и механичара Керифорда, у њему је била млада девојка Лиета Линколн. Мада у резервоару није било ни капи бензина, девојка је захтевала да одмах наставе пут. На њену страну стао је и механичар, намамљен њеним обећањем да ће им исплатити десет хиљада долара ако то вече стигну у Хавану. Он је био за то да бензин потраже на неком од бродова и одмах пођу. Иако је и њему самом био преко потребан новац, пилот је одбио да их послуша. Авион је био озбиљно оштећен, а већ је падао и мрак.

Одлучили су најзад да ноћ проведу ту. Прешли су на један француски пароброд који је изгледао најочуванији и свако од њих изабрао је по једну каbinу.

војску, кад се изненада, као на неки тајни знак, најближи пацов окренуо и с језивим скичањем побегао према великој рупи која је зјапила у зеленом дрвеном зиду на другом крају салона. За њим су журнули и остали. За трен ока, Стратерс и Керифорд били су опет сами у салону и збуњено гледали један другог.

Ниједан од њих није се био ни помакао, а ипак су се пацови од нечега уплашили! Стратерс је погледао механичара и видео да се и у његовим очима огледа немо питање.

Док су тако седели без даха, Стратерсу се учинило да чује неко удаљено шуњање, које се полако појачавало и претварало у табане велике и опрезне животиње која се прикрада плену. Мада је осећао како у њему расте страх, он је и даље седео непомично и ослушкивао

шао и Керифорд, лица белог као креч, стежући снажно држак једне секире. Кад су стигли на палубу, Стратерсу се учинило да је спазио неку мрачну фигуру како ишчезава у тамној сенци потопљене крме. Са свих страна чуло се оштро, уплашено дичање пацова који су трчали по подубама околних бродова, чiji су се аветински обриси једва назирали кроз густу маглу.

— Какав чудан и страشان положај! — промрмљао је пилот кад су се вратили у салон и залупили за собом врата. — Керифорде, због овог непознатог бића које се шуња око нас морамо осигурати сва врата. Не верујем да ће покушати да нас нападне, али морамо бити на опрези. Сем тога, не бих желео да се путници догоди како зло.

Био је изненађен кад је приметно да говори о њој тако безлично —

зином кроз његов заморени мозак.

— Шта је то могло бити? — упитао је већ стоти пут Керифорд кад је са уздахом олакшања узео своје оружје. — Учинило ми се да то створење не иде као човек... а више је од већине животиња... Да ли сте га добро видели?

Само летимично, — одговорио је Стратерс, узимајући један фењер — Спазио сам само црно крзно. Светлост је била тако слаба. Али, не брините се... ноћас се више неће вратити. А ујутру оправимо наш авион и још за дана побећи из овог мрачног пакла.

Брзо су се припремили за спавање. Стратерс је изабрао једну малу каbinу, која је била ближе салону него кабини Лиете Линколн.

док се Керифорд смејстио у једној одаји која му је изгледала довољно сигурна, доле у утроби брода. Стратерс је гледао за њим све док није замакао за завијутак ходника, а онда је, са откоченим револвером поред себе, сео у наслоњачу, с намером да пробди целу ноћ.

Кад је напунио длуду и ставио фењер на под, између ногу, дохватио је једну књигу с полице која му се налазила изнад главе и спремно се да чита. Али, и поред решености да не заспи, мора да је био задремао, јер први знак несреће који је допрло до њега био је дуг, дрхтав, неземаљски крик, слатан урлик гладног вука. Затим се зачуо кратак, улашан Керифордов врисак, од кога се Стратерсу коса дигла на глави. Тај врисак, пул страха, бола и очајања, претворио се у кратак пригушен крик, пра-

ћен снажним отимањем и животињским грленим звуцима, сличним хијенином смеху.

Слеђен од ужаса, Стратерс је неколико тренутака био непомичан. Тада, зграбивши револвер, полетео је вратима и кад их је отворно чуо је шум пригушене борбе и лупу преврнутог намештаја.

Пази да не буде нападнут с лева, Стратерс је застао и, заклоњен вратима, насумце опалио у правцу из кога је допирало гушање. При кратком блеску револвера, спазио је више циновских црних прилика, неке необичне животиње с дугим крзном и великим, сјајним очима. Очало је поново и, зграбивши фењер, излетео у ходник. На његово запрепаћење, ходник је био потпуно празан. У њему се није осећало никакво кретање, али из унутрашњости брода допирало је топот многих ногу. Тада, с друге стране ходника, зачуло се јецање. Свакако, Лиета Линколн чула је гушање и крике.

— Све је у реду, госпођице Линколн, — довикнуо јој је Стратерс. — Отишли су... Причекајте мало... Ја ћу сићи доле да видим

шта се догодило и одмах се враћам.

У страшној тишини пуној претње чекала је непомична девојка. Најзад је чула како се опрезним корацима Стратерс прикрада дуж ходника. Кад је откључала врата, он је брзо ушао у каbinу и лоново брзо заључао. Његово лице било је мрачно.

— Је ли... је ли господин Керифорд... — једва је изустила. Њено витко тело било је згрчено као да очекује ударац.

Стратерс је спустио фењер на под и, покушавајући да говори мирно, рекао:

— Не могу вам то објаснити... Не знам шта се догодило. Керифорд је ишчезао.

Она се грчевитим покретом ухватила за грло.

— Наставиће се —

КАКВА СУ ТО БИЋА?

тај чудни шум, који га је потсетио на ход пса по лоду од тврдог дрвета. Наједном, учинило му се као да се неко очешао о врата салона и готово у истом тренутку угледао је у оквиру прозора, који је био тачно према њему, комад црног крзна и једно једино блиставо око које га је нетренице гледало. Мада је то било у магновењу, Стратерсу је било довољно да закључи да је тај непријатељ, ма ко он био, толико висок да досегне до прозора који је био на висини од близу два метра.

Кад је дошао к себи од изненађења, Стратерс је с гласним узвиком скочио и, изваквши револвер из кибуре, потрчао према вратима која су водила на мрачну палубу. Никад у животу није му срце ударило тако снажно. За њим је по-

путница. Најзад, тако је и најбоље. Према његовом мишљењу, она је била оличје себичности, мада је, морао је то у себи признати, њена лепота некако чудно утицала на њега.

После неколико тренутака оклевања и размишљања, Стратерс је вратио механичару његов револвер. Он је знао да се Керифорд уплашио, јер је и сам осећао неки чудан и неразумљив страх. Такав страх осећао је некад кад је био сасвим мали и бојао се свега што не разуме. Тај готово бешумни ход по палуби био је "ход неког крупног створења. Кога? Да ли је то било разумно биће? Колико је снажно? Можда оно може да здобуи у комаде тешка врата од махагонија? Та, и многа друга, питања пролазила су грозничавом бр-

У тонуу у дубоке мисли, сетна и несрећна погледа у коме се одражава неизмеран бол и патња — тако иза решетака кавеза горила посматра свет: свој — животињски, и наш — људски свет. Многи виде у њему само једну страшну ругобу, док други у тој чудној животињи, најблиској човеку, на лазе небројене црте доброћудности и верности. И једни и други, међутим, не могу да попрекну чињеницу да горила може да изрази своја осећања боље него икоја друга животиња. У њему ће само површан посматрач видети основи животину, која се управља и живи једино по својим наго-

нима, док добар познавалац види у горили једно осећајно створење, које његове навике и дела уздику изнад свих осталих животиња. Мада не прелази висину човека нормалног раста, горила је ипак прави колос, јер је да лако развијенији и јачи од човека. Он у зрелим годинама обично достиже тежину између 200 и 300 килограма. Његов стас и уопште његова појава оставају чисто људски утисак. Понекад је горила у својим кретањима и пошупцима толико сличан човеку да се чини као да ће сваког часа

проговорити. Па ипак, колико нам год изгледао близак, горила је огромно далеко од нас, једна животиња "само" и ништа више. Гориле живе таквим породичним животом каквим су вероватно некад живели најдавніји човекови преци. На основу написаног закона природе, најстарији и најјачи мушјак увек постаје глава читаве горилске породице. Једна од његових многобројних дужности састоји се у томе да будно чува породицу и да отклони све што би могло да спречи или омете њен нормалан развој и живот. Све чланове породице старешина држи стално на окупу и благовремено их упозорава на опасност.

Ако би непожељни гости изненада упали у подручје на коме живи горилска породица, старешина ће удожити сав свој "ауторитет" и снагу да уљезе што пре најури. Али, с друге стране, сваки старешин

на горилске породице учи своје потомке још од малих ногу да треба да поштују туђа подручја и "домове".

Свако вече, пре него што пођу на починак, гориле од разних прашумских растиња направе себи на дрвету удобан лежај, који се увек налази не колико метара изнад земље. Старешина породице леже увек последњи, и то не на лежају на дрвету, већ на земљи испод самог дрвета, дремуцајући сам, као какав патролција који је свестан своје дужности чувара мира и реда. Тако пробдеване ноћи он обично надокнађује преко дана, кад је опасност од изненадних напада много мања.

Гориле су врло борбени и опасни противници за сваког нападача, али они сами никад неће без разлога насрнути на човека нити на ма коју животињу.

Одржање једног гориле у сужањству изванредно је тежак посао, који захтева многогостране и брижљиве припреме. Он се може само постепено навикавати на нове услове живота и промену климе. Што је ухаћени горила млађи, то су и већи изгледи да се он прилагоди новим приликама и да у сужањству доживи старост.

Но, и поред постепеног навикавања на нове услове, сваки засуђени горила неизмерно много пати услед самоће и досаде. Али, ако се у кавезу заједно с њим налази још неко биће — већ познати му човек или животиња — он ће се с њим радо играти и тада ће за неко време нестати тешка сета с његовог лица. Према својим партнерима у игри горила је увек врло "фер", па чак и онда кад они то у пуној мери не заслужују. Нарочито је осећајан према слабијима,

па је у свако време спреман да им помогне и да их заштити.

Живе ухаћене гориле продају се данас на зоолошким "берама" по цени од два до три милиона динара. На тако високој цени гориле се одржавају већ читав низ година, и то не само зато што је лов на њих веома тежак и опасан, већ и због тога што власти у Централној Африци строго воде рачуна о одржању "горилског фонда", најстроже забрањујући масовне и сувише честе ловове.

Како се данас лове гориле? Американци Вилијем Сед, један од малог броја ловаца који су се специјализовали за ову врсту лова, израчунао је на основу свог дугогодишњег искуства да обично настрадају четири до шест горила да би ловац ухватио једног живог. Најтеже је, готово и немогуће, ухватити старешину горилске породице. У дослашњој историји лова на гориле, свега је двојици ловаца пошло за руком да успешно окончају тај заиста велики подвиг.

У лову на гориле, велику помоћ белим ловцима указују урођеници-Пигмеји. То једино племе афричких патуљака, настањено у подручју Екватора, развило је у току многих деценија врло смишљен и успешан систем за хватање горила. Чим пронађу скровиште или место боравка једне горилске породице, ови мали људи, брзо и спретно, испреплећу око њега од прашумских лијана густу мрежу у пречнику од 500 до 1.000 метара, а затим у непосредној близини горилског скровишта почињу да обарају прашумска стабла. Већ после пада неколико стабала почиње обично трагедија читаве горилске породице. Најстарији горила, старе-

шина породице, увек се у таквим приликама први појављује из скровишта. Усправан, он се неустрашиво приближава нападачима, ударајући се стално песницама у истурене груди и језиво урличући из свег гласа. Наравно, у таквом ставу он пружа одличну мету Пигмејима, који га одмах убијају, знајући да се старешина горилске породице никоме жив не предаје.

Чим одрасле женке и младунци виде да је старешина погинуо, обузме их паника. Тада прсне свако на своју страну, покушавајући да се сакрије у густим крунама прашумских дрвета. Али, сви ти покушаји обично се завршавају неуспехом, јер оштро пигмејско око види и кроз најгушћи шипраг. Пигмеји хитро обарају свако стабло на које се неки горила склонили. Падајући заједно са стаблом, од страха избезумљене животиње предузимају последњи очајнички покушај: збијају се једна уз другу и пружају нападачима огорчен отпор, "до последњег".

Тада обично ступа у дејство ватрено оружје белих ловаца. За кратко време већина горила остаје мртва на разбојшту, док мали број преживелих, обично једна или две животиње, траже спас у бекству. Али, Пигмеји су бржи. Хитро као мачке, они прискачу заплашеним горилама и јединим вештим и добро увежбаним покретом стежу их снажним рукама за гушу. Густа мрежа пречачена преко ухаћене животиње окончава најзад ту неједнаку и нечовечу борбу. И тада, вероватно први пут, засуђени горила управља у свог победника онај дубоки, сетни поглед, који до краја сужањства неће више нестати с његових ситних, црних очију.

ЗНАТЕ ЛИ

ПЕТРА ПАНА?

МАЛОГА ДЕЧАКА КОЈИ НИКАД НИЈЕ МОГАО ДА ПОРАСТЕ

пет птица. Кад је осетио жеђ, одлетео је на језеро да се напије. Нагао се и замочио кљуном у воду. Али, он је, јадан, само мислио да има кљуном. Вода му је ушла у нос, он се загринуо и пао у језеро. Кад права птица падне у воду, она растресе своје перје и кљуца по њему све док га не осуши. Петар Пан није био птица и није знао шта да ради. Било му је хладно и он је пошао да спава. Али, малом дечаку било је тешко да заспи стојећи на грани. Дуго се мучио док се сетно како је то радио кад је био птичица и најпосле је заспао.

Сиромас мали Петар Пан! Сео је на земљу и заплакао. Тада се сетно да на острву усред језера живи стари, мудри гавран Соломон. Одлетеће до њега и питаће га зашто га сви избегавају и зашто се птице не играју с њим.

На острву су све птице спавале, само је стари Соломон био будан. Био је већ тако стар да није могао дуго да спава. Петар Пан му је испричао своје јаде.

— Погледај своју ноћну кошуљу, — рече му Соломон. — Ти ниси птица, већ дечак. Видиш, ти имаш прсте на ногама, а не канџе.

Тек тада се Петар Пан сетно да није птица, да је само обичан мали дечак. Сетно се и једне добре миле жене која се надносила над његову постељу.

— Треба да се вратим мајци, — рекао је постиђен. Али, сад кад је знао да није птица, он више није умео да лети.

— Јадни мали, ни-дечак-птица, — рекао је Соломон. — Никад више нећеш моћи да летиш. Мораћеш заувек остати овде.

Стари мудри гавран био је у праву. На острву није било

ниједног чамца, а Петар је био мали и није знао да плива.

Тако је он остао на острву, ни птица ни дечак. Птице, иако се никад нису навикле на његове чудне поступке, заволеле су га. Он је миловао њихове птице, нежно их стављао у гнезда кад би испали, а од своје беле спавалице цепао је комаде платна и стављао у гнезда да птицама буде топлије. Певао је по читав дан, јер је од птица само то и могао да научи. Ипак, он није био птица и није имао кљуном — ту птичију фрулицу. Због тога је себи направио свирачку од трске и свирао тако лепо о свему што је видео, чуо и сањао. Он је свирао о томе да је лето већ дошло, тако да се чак и стари кестен преварио и процветао пре времена.

Једног дана допловио је до острва мали чун. Био је направљен од папирне новчанице, а низ воду га је пустио један песник који није марио за новац. Иако мали, Петар Пан је знао вредност те хартије. Он је развио и на сунцу осушио дар непознатог песника, а потом је испричао Соломону шта је нашао. Тада је Соломон сазвао све дроздове са острва и предложио им да саграде велико гнездо које би Петру Пану послужило место чамца. Познато је до су дроздови среброљубиви и кад им је Петар Пан обећао награду они су поскочили од радости и пристади да за новац саграде гнездо. Рад је трајао читаво лето. Кад је гнездо било готово, Петар је, место једра, разалео остатке своје ноћне кошулице и заплонио према обали. У парку је сусрео виле које су баш те ноћи приређивале вилински бал. Петар им је свирао, а оне су играле лепо и лако, лепше него икад раније, јер је његова свирачка била умилнија од сваке музике коју су дотад чуле. Тако је Петар, Пан постао вилински свирач.

Сад, кад је био у парку, на домаку своје куће, он се није много журио. Веровао је да може да оде до ње кад год зажели. И, он је ту остао још много дана, возећи се по језеру и свирајући вилима. Једног дан, кад су виле биле нарочито задовољне његовом свирком, вилинска царица рекла му је да може да тражи од ње све што зажели.

— Желим да се вратим мајци, — рекао је Петар.

— То је мала, малечна жеља. Тражи нешто веће! — казала му је вилинска царица, која није желела да изгуби свог свирача. Тада је Петар запито да ли место једне велике жеље може да тражи да му се испуне две мале, и виле су пристале. Прва му је жеља била да оде до мајке, с правом да се врати ако му се тамо не допадне. Другу жељу оставио је за касније.

Тако је једне ноћи Петар Пан одлетео својој кући. Прозор је био отворен, јер га његова мајка никад није затварала чекајући да јој се син врати. Мајка је спавала кад је он нечујно ушао. И у сну је била тужна због изгубљеног сина. Једна њена рука покренула се као да хоће неког да загрли и Петар је знао да она то њега тражи.

— Петре, — прошапутала је у сну. Петру је било жао мајке, хтео је да јој се јави, али се тада сетно да се више неће моћи вратити вилима. А оне су му дуговале испуњење још једне жеље.

— Отићи ћу сад вилима, па ћу се тек онда сасвим вратити мајци, — помислио је он и одлетео у парк. Осећао је да неће имати снаге да остави мајку ако буде остао поред ње још само мало.

И Петар се вратио вилима. Дуго је мислио шта да зажели, а слика његове маме стално му је била пред очима. После дугог, дугог размишљања он је знао шта да зажели од виле: да опет оде мајци и да остане код ње.

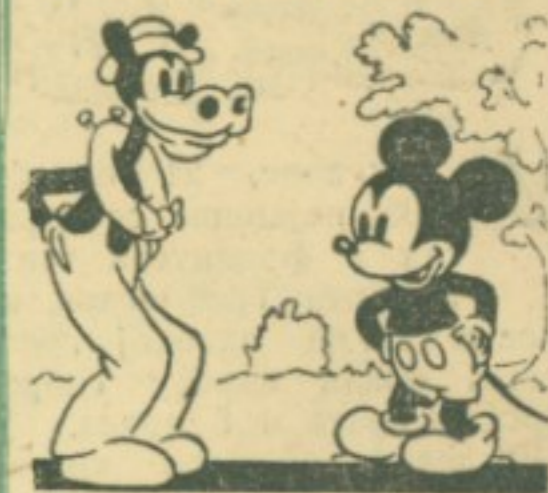
Виле су га морале пустити. Он је хитро полетео да би стигао што пре. Али, прозор је био затворен; на њему су биле гвоздене пречаге. Петар је завирио унутра и видео своју маму како мирно спава, обгрљивши рукама неког другог малог дечака.

Петар је звао, дупао ручицама о гвоздене пречаге, али га мати није чула. Дуго, дуго га је чекала да се врати и најзад је изгубила наду у његов повратак. Зато је сад нежно грлила и чувала другог сина.

Петар се морао вратити у парк код виле. Никад није порастао и остарио. Остао је мали дечак из приче, вечити друг дечака. И том добром и верном другу подигнут је споменик. Са свог каменог постоља Петар Пан бди над дечјом игром у Кензингтон Парку, прати их кад одлазе кући и испуњава им снове.

ХОРАЦИЈЕ СВЕ ЗНА

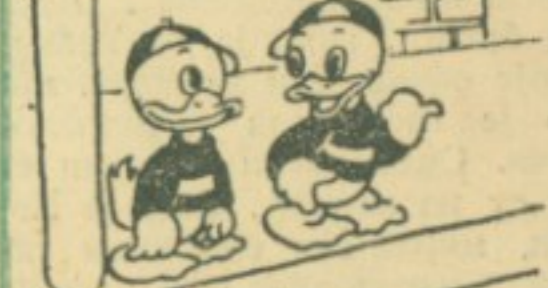

Хорације: Јутрос сам убио осам мува, пет мушких и три женске.

Мики: Збиља! А како си распознао мушке од женских?

Хорације: Како? Врло лако. Пет су биле на столу, а три на огледалу!

УЧТИВО ДЕТЕ

Раја: Влаја, причали смо ми да си јуче спавао у тролејбусу?

Влаја: Нисам спавао, него сам држао очи затворене да не гледам старији свет како стоји.

ПОЗНАЈЕ НИШАНЦИЈУ

Белка: Господине Пајо, припазите мало боље на вашег Влају. Јуче се бацно каменом на мене... Замало што ме није погодио.

Паја: Није вас погодио, кажете? То онда није био Влаја!

МАЛИ ХИЈАВАТА **WALT DISNEY**

У Кензингтон Парку, омиљеном игралишту лондонске деце, налази се споменик дечаку Петру Пану. Петар Пан не силази са постоља споменика, не гради куле од песка са осталим децом и не пушта лајнице од хартије по језеру. Кад падне вече и на парку се затворе врата, Петар Пан не одлази са осталим друговима. Он испраћа последњег малишана који хита кући, а ујутру дочекује првог који дотрчи да се ту игра. Па ипак, он учествује готово у свакој игри, ту у парку или у дечјој топлој соби. Ниједан дечак нема толико другова и другарица као Петар Пан. Малишани склапају уморне очи помињући његово име, а често тај мали, весели и храбри дечак испуњава њихове снове.

Ко је Петар Пан? Ако деца запитају своје мајке, па чак и баке, да ли су знале за Петра Пана кад су биле мале, оне ће одговорити да је он био и њима друг у детињству. Петар Пан има много година, а ипак није стар. Он увек остаје мали дечак који весело скакуће и никад се не умори, који већ толико година јаше кроз парк на свом омиљеном јарцу. Па ко је онда Петар Пан?

Као и мала Алиса из Земље чуда, и Петар Пан је дечак из бајке. Због тога он и не може да остари и увек остаје исти. Омиљеног друга не само енглеских малишана, већ и деце целог света створио је писац Џејмс Метју Бари у своме роману „Бела птичица“. Деца су одмах заволела тог драгог малишана који никад није порастао и желела су да сазнају о њему што више. Нове доживљаје Петра Пана испричао им је Бари у својој другој књизи „Петар Пан и Венди“.

Бајка о Петру Пану

Петар Пан био је сасвим, сасвим мали кад се сетно да је, пре него што је рођен, био птичица и да је слободно летео по Кензингтон Парку. Тада је осетио да га србе рамена, тачно на оном месту где су му некад била крила. Замахнуо је ручицама и полетео. На прозорима његове дечје собе није било решетака и он је слободно излетео и упутио се парку. Спустио се весело на траву, легао на леђа и стао да се прањака као мале птице. Сасвим је заборавио да је дечак и мислио је да је о-

БИТКА КОД ТРАФАЛГАРА

СПРЕЧИЛА ЈЕ ИНВАЗИЈУ ЕНГЛЕСКЕ И ПОТКОПАЛА НАПОЛЕОНОВУ МОЋ

У сик зоре, 21 октобра 1805, појавише се енглеска и француска флота код рта Трафалгара, који се налази на високој гребенастој обали између тибралтарских врата и Кадикса.

Енглески бродови кретали су се у две колоне. Под свежим поветарцем повијала су се њихова једра. На видлику се назирила уједињена француско-шпанска флота. Адмирал Хорације Нелсон лаганим кораком изишао је на палубу свога брода, прегледао батерије и пред саму битку, око 11 часова, издао наредбу свим својим бродовима: „Навалите изблиза на непријатеља“. „Армада браће“, како је он називао своје официре и морнаре, мирно је саслушала адмиралове речи. Судбоносни тренуци били су на помолу. Тада је Нелсон, мирним и одлучним гласом, изговорно ове значајне речи обраћајући се својим људима: „Енглеска очекује да сваки изврши своју дужност“. Те речи одушевиле су његову момчад.

Почетак битке

У само подне, и једна и друга флота развиле су бојне заставе. Почела је одлучна битка. Француски линиски брод „Фуге“ отворио је жестоку паљбу на енглески брод „Ро-

јал Соверин“, који се устремно да прамцем погоди „Фуге“, али му то није пошло за руком. Тада се брзо окренуо и изблиза сасуо ватру из три реда топова на бок шпанског брода „Санта Ана“, који није могао да му одговори ниједним метком.

Битка је постајала све жељеша. Грмљавина топова чула се надалеко. Наједном се адмиралски брод „Виктори“, на коме је био Нелсон, нађе на 500 метара од француског адмиралског брода „Бисантора“, којим је командовао адмирал Вилнев. „Виктори“ је био у врло тешком положају, јер је из непосредне близине почело да га бомбардује шест непријатељских бродова. Та страшна паљба из 180 топова трајала је пуних 40 минута. Али, француске топовије биле су

слабо извекбане, а и узбуркано море онемогућавало је прецизно гађање, па је „Виктори“ претрпео знатну штету; онеспособљено му је свега око 50 момака.

„Виктори“ је чекао погодан тренутак да своје топове испали на француски адмиралски брод. Тај тренутак је најзад дошао. Око један час по подне, Нелсон је био удаљен од „Бисантора“ свега један пушкомет. Тада је издао наредбу за паљбу. С левог бока енглеског брода загрмела су 52 топа који сасуше пројектиле на крму „Бисантора“, а у исто време Нелсонови мускетари зачас су очистили пушчаном ватром палубу непријатељског брода.

Топови су све чешће грмели

На тај начин „Виктори“ је пресекао линију непријатељских бродова. Али, убрзо после тога са француског брода „Нептуна“, којим је командо-

вао капетан Лица, отворена је страховита ватра на „Виктори“, на коју овај није одговарао. Нашао се тада „очи у очи“ са француским бојним бродом „Редутаблом“, који је имао 74 топа. У ратном бесу, један на другог пребацише куке. Ту масу поломљених јарбола и испреплетаних једара носило је море по својој вољи. Посматрајући тај приказ, капетан „Нептуна“ позвао је своју момчад да притекне у помоћ „Редутаблу“. Његов навални одред мускетара сејао је смрт по палуби „Викторија“. Усред најљућег боја, један француски морнар који се налазио у кошу на јарболу испалио је метак на Нелсона. Славни адмирал, смртно рањен, клонуо је на руке капетана Хардија. Тихо му је рекао: „Харди, са мном је готово; сломици су ми кичму“.

Око један и четврт, ветар се знатно утишао и на криво разбојиште могло је да стигне тек неколико енглеских бродова. Ипак су се после тога сви нашли на свом месту и успели да раскину непријатељску линију. Баш кад су морнари са „Редутаблом“ хтели да изврше јуриш на закачени брод „Виктори“, онемогућила их је паљба са другог енглеског брода, и тако помела момчад на броду „Редутаблу“, који се у страшној загријају „Викторија“ јуначки опирао. Крму му је била здробљена а палуба закрчена обореним главним јарболом, једрима и ујадима.

Настала је жестока битка. Енглески бродови су придолазили, топови са бокова све чешће су грмели и сејали смрт на све стране. Све више бродова качило се један за други и мало помало поморска битка претварала се у двојбој једнога брода с другим. Смртносни мечи сипали су као киш из кошева на јарболима и из других заклоњених места, а поморска пешадија ступала је у очајничку борбу, сејући смрт мачевима и секирама. Уз грмљавину топова чули су се јауци и победоносни поклици на све стране.

Енглески бродови са бољом командом, извекбанији особљем и згоднији за маневрисање наносили су све већу штету непријатељу и постепено почели да га савлађују. Клубка закачених бродова повијала су се узбурканим морем. Борба је још беснела. Наједном се изнад те групе издигла енглеска победоносна ратна застава. Битка је трајала све до пет и четврт по подне, кад се завршила у корист Енглеза.

„Извршио сам своју дужност“

Непријатељски бродови предавали су се победнику, а неки су бежали. Несрећни француски адмирал, као да је и

сама судбина хтела да му се наруга, усред тог страшног ратног метежа остао је здрав и читав, али заробљен. Од 33 француско-шпанска брода једанаест се повлачило према Кадиксу, а четири су се оделила и под командом контраадмирала Димануара побегла на отворено море. Осталих осамнаест непријатељских бродова били су крвави трофеји победоносне енглеске флоте. У тој страшној борби ниједан енглески брод није био ни заплићен ни потопљен, али су готово сви били оштећени.

За то време адмирал Хорације Нелсон, окружен мртвим и рањеним енглеским војницима, лежао је у ходнику свога „Викторија“. Као да је снагом воље продужавао последње часове живота и нишечкивао жељену победу. Кад му је капетан Харди саопштио исход битке и рекао да је заробљен адмирал Вилнев, Нелсон је уложио последњи напор, мало се придигао, па, обраћајући се капетану, рекао: „Пољубите ме, Харди“. Када је Харди клекнуо крај свог адмирала, овај је додао: „Сад сам задолужан; извршио сам своју дужност“. Затим је издао по-

слеђу наредбу — да се бродови усидре — и издахнуо. Његово мртво тело пренесено је у Лондон и сахрањено у цркви св. Павла, а на Трафалгарском скверу подигнут му је споменик 1843 године. На гранитном стубу стоји поносно Нелсонов кин пет метара висок.

Команду над енглеским бродовима преузео је адмирал Колинвуд. Адмирал Вилнев одведен је у Енглеску и касније замењен за неке енглеске више официре, али на путу за отаџбину извршио је самоубиство. Несрећни Вилнев није смео да се појави пред Наполеоном.

Губници Енглеза у бити код Трафалгара износили су: 439 мртвих и 1.241 рањени. Французи, што у бити што у олуји, имали су 3.373 мртва и 1.155 рањених. Шпанци: 1.022 мртва и 1.300 рањених.

Битка код Трафалгара омела је намеравани прелаз Наполеона у Енглеску, а Енглеској осигурала превласт на мору и претворила је у прва који је нагрнзео Наполеонову величину и покретача свих коалиција против диктатора Француске и добродела Европе.

ГОСПОДАРИЦА ОСТРВА СЕРК

У Европи је феудализам давно ишчезао, а с њим и сва она права која су феудални господари имали над својим поданицима. Па ипак, не сасвим. И данас постоји земља у којој се влада као пре три или четири стотине година...

У бурном Ламаншу, неких седамдесет миља од енглеске обале, уздиже се из мора мало острво Серк, којим влада једна жена — Сибил Мери Хетевеј. Она је ово острво добила у наслеђе од свога деде и још и данас управља њиме по законима из времена Вилема Освајача.

Острво Серк има око 600 становника. Без дозволе старе Сибиле нико се не може настанити на њему, нити његови становници смеју продавати своја имања. Само она има право да издаје дозволе за о-

тварање кафана и трговачких радњи. Наравно, за све те дозволе наплаћује се одређена такса. Али, то нису њени једини приходи. Сељаци јој носе жетве предају десетину приноса, а такође и десети део острижене вуне. Сва раж пожњевена на острву мора се млати у њеном млину. На име „пореза у природи“ грађани Серка предају својој владарки по један пар живине од сваког димњака. Једино њој припада право да држи беле голубове.

Многобројне су забране које стара мисис Хетевеј намеће својим поданицима. Тако, најстроже су забрањени: лов на голубове, сликање, посеивање плаже у „непристојном оделу“, терање кочија недељом, а аутомобила уопште нитд. Она сама, уз помоћ јединог полицајца на острву, надгледа да ли се њене наредбе поштују. Острво има и свој парламент од 52 члана. Четрдесет чланова бирају се из редова оних насељеника чији су преци дошли на острво пре више од 500 година, а осталих дванаест из редова „дошљака“ — од пре 200 или више година.

Острво Серк дугачко је 3,5 а широко 1,5 миља, док му укупна дужина обале износи 42 миље. Дуж ње налазе се мно гобројне пећине, које су некад служиле гусарима као склониште. Иначе, других становника на њему није било. За владе краљице Јелисавете гусари су се тако намножили да су претстављали велику опасност за трговину, па је краљица наредила да се острво насели. Године 1732 оно је куповином прешло у својину породице Кертере, заједно са свим феудалним правима, а сто година доцније острво је наследила прабаба његове данашње господарице.

МАЛЕ ЗАНИМЉИВОСТИ

Из животињског царства

ПТИЦА — ЛИРА

Ова лепа птица названа је тако због облика свога репа, који је окренут увис и дугачак отприлике шездесет сантиметара, а састоји се од шеснаест пера, која су распоређена на врло складан и занимљив начин. Док су два крајња пера чупава и на крајевима извијена, остала иду усправно и потсећају на жице на античкој лири.

Овај реп најлепши је у јуну и септембру, а затим почне да опада. Птица-лира живи у Новом Јужном Велсу, у Аустралији.

НЕОБИЧНА РИБА

Риба коју видите на пржежу живи у свим европским морима, па је има и у нашем Јадрану. Дужину може да до-

стигне од 60 сантиметара па до два метра. Здепато тело ове рибе одоздо је спљоштено, а спреда прелази у велику главу са широким устима. Завршава се дугим и са стране спљоштеним репом. Има врло оштре зубе.

Ова риба најрадије са задржава у близини обала, на песковитом и муљевитом дну, где укопана вреба плен. Када се плен приближи, онда она искочи као стрела из муља и зачас прогута жртву. Толико је прождрљива да у мрежи прождире рибу која је са њом ухваћена. Месо јој је врло укусно.

Ако сте били на Јадрану, морали су вам показати ову рибу о којој сте уосталом учили у школи. Да ли сте само запамтили како се зове?

(овај изрекао) (Морска риба)

КОЈА ЈЕ ОВО БИЉКА?

Ова биљка пореклом је из Источне Индије, али се данас гаји у свим тропским крајевима, где служи као главна храна многим људима. Њено стабло носи већи број цинковских листова, који могу бити дугачки и до шест метара, а широки по пола метра. Стабло може да израсте до десет метара. Плодови ове биљке личе на краставце, а налазе се у групама, често по 150 заједно, а укупно су тежки око педесет килограма. У тим плодовима има доста скроба, који се у презрелим плодовима претвара у шећер.

Дуготрајним одгајивањем успело је да се добију плодови без семенки. После бербе стара биљка се сече, а млада већ после девет месеци даје зреле плодове.

Постоје разне врсте плодова овог дрвета; мисли се да их има око 200. Од неких врста тих плодова добија се брашно, а од других влакна која се у-

потребљавају у текстилној индустрији. Плодови овог дрвета радо се једу и код нас.

Можете ли се сетити о коме плоду и о коме дрвету је овде реч?

(Банана) (Банана)

НОВИНСКА ХАРТИЈА ОД ШЕЋЕРНЕ ТРСКЕ

Стручњаци америчког Министарства трговине открили су једну нову сировину из које се може производити новинска хартија. То су отпаци који се добијају приликом производње шећера из шећерне трске. Проналазак је од великог значаја, пошто у свету влада велика оскудица у новинској хартији. Тако добијена хартија боља је од дрвне, а сам производни процес знатно је јефтинији. Сматра се да су количине отпадака од шећерне трске довољне да задовоље годишње потребе САД у новинској хартији, које износе око тринаест милиона тона.

Варо су ПОСТАЛА ИМЕНА?...

ФИЛОЗОФ

Реч филозоф изгледа да је први употребио Питагора. Он није хтео да се назове ни именом софос-мудрац, ни именом софист-учитељ мудрости, већ је у својој великој скромности називао себе филозофом, што значи пријатељ мудрости, човек који тек тражи мудрост.

ЦЕЛЕБЕС

Целебес, једно од Велико-индских Острва у Индиском Океану, открили су Португалци почетком XVI века. Када су ступили на острво, они су покушали да сазнају од урођеника како они називају сво-

ју земљу. Том приликом служили су се мимиком и рукама. Урођеницима се чинило да белци највише показују на један гвоздени украс који су они носили и одговорили су да је то „сели-беси“. Због тога непознату острво је добило име Целебес.

КАРТАГИНА

Феничани, народ Старог века, који су се поглавити бавили трговином, оснивали су дуж обала Средоземног Мора многе трговачке колоније. Највећа и најпознатија њихова колонија била је Картагина, која је касније постала самостална држава. Феничани су ново насеље подигли на пустином земљишту и дали му пригодно име Кар-хатшат, што значи „Нови град“. Римљани су тај град, који им је био ривал у превласти на мору, назвали нешто измењеним именом — Картаго.

ГУТА ПАЈА ЧУВАЈУ КОКОШКЕ

ОПЕТ ЈЕ ПРОШЛЕ НОЋИ НЕСТАЛО ШЕСТ КОКОШАКА!

УХВАТИЉУ ЈА ЛОПОВА! МАСКИРАКУ СЕ. КРЕСТА И МЕРЈАН ОД СТАРЕ РУМЕ И ГОТОВ САМ ПЕТАО!

3-3-3-3

WAT-DIN

Illustration of a man and a woman.

Другог априла 1667 године пристала је у дубровачку луку лађа холандске дипломатске експедиције. Поред холандског посланика у Турској Џорџа Крука, његове породице и пратње, био је ту и холандски генерални конзул у Смирни ван Дам са својом пратњом — свега 34 особе. Они су имали намеру да се у Дубровнику задрже, ради одмора, 14 дана, а одатле да наставе пут преко Скадра, Драча, Елбасана, Охрида, Битоља и Солуна за Цариград и Смирну.

Експедиција је у Дубровнику лепо дочекана и одређеној је удобан стан. Апартаменти за посланика, његову породицу и конзула били су раскошно опремљени. Собе су биле застрте теписима и тапе тиране кожама, а свећњаци и посуђе били су од чистог сребра.

Холандске госте примио је кнез Дубровачке Републике и после аудијенције предао посланику богат поклон: осам живих копауна, 18 гудубова, острне првокласног квалитета и шест боца најбољег домаћег вина. Све је то било спаковано у шест великих сребрних корпи и кутија. Дубровачко племство надметало се ко ће боље да дочека холандске госте. У њихову част приређиване су богате гозбе и раскошни приједи.

У тихо, пролећно јутро...

У најлепшем расположењу Холанђани су у Дубровнику провели три дана. Петог априла увече, после једне богате вечере, повукли су се у своје одаје на спавање, да би ујутру опет наставили с посетама у-

гледним Дубровчанима, којима је било испуњено све време њиховог боравка у овом лепом и напредном граду.

Али, јутро 6 априла донело је зао удес не само њима, него и читавом граду и његовим становницима. Драгоцене податке о томе оставио је конзул ван Дам, један од малог броја преживелих. Он овако почиње свој опис страшног догађаја:

„Свемогућем Богу није било повољи да посланик настави свој пут, па је већ у среду 6 априла изјутра, између 8 и 9 часова, пустио свој бич да помори дубровачко становништво... Време је било сунчано, лепо и мирно“.

И баш тада, усред тог тихог пролећног јутра, док је сунце купало градске бееде и поигравало се својим зрацима на крововима велелепних палата и цркава, настао је страховит тресак и лом. Чврсте камене грађевине рушиле су се као да су од карата, а из рушевина одјекивали су јауци и запомагање.

„Наш дом срушен је до последњег камена. — Наставља своје причање ван Дам. — Рушевине су се гомилале једне преко других. После првог тренутка окршаја, у нашој згради није се ништа чуло. Посланик Крук, његова супруга, кћи, две собарице, били су већ давно бесвесни и хладни под рушевинама, а земља је и даље подрхтавала и чуло се у прекидима како се нове рушевине обнављају и по којим нови бесомучни врисак... Док се дели Дубровник рушио и срзавало, наишла је друга несрећа: избио је страховити пожар, који је немилицие гутао разорене куће и палате, а да ни то не би прошло тако лако, наишао је огроман талас морске воде, који је преплавило и спирао са улица рушевине и лешеве“.

„Страховао сам, — вели ван Дам као да се правда, — да не наступи експлозија барутног магацина, а било их је три у непосредној близини нашег стана. Земља је непрестано подрхтавала под неком пиновском снагом. Уза све те страшне призоре, осећао сам неку паклену глад и жеђ, а нигде ни трага од хлеба и воде. Вукући се тако испод камена, дошао сам у везу с једним италијанским лађарем, који ми је дао комад сувог и прашњавог хлеба... а дошњије и са једним лађарем из Венеције који ми даде два-три гутљаја вина и тако је мој банкет испод рушевина био завршен“.

Град више није постојао

И сам ван Дам био је затрпан рушевинама, али, неким чудним случајем, жив и неповређен. С тешком муком успео је да се извуче испод тог

страшног покривача и да изиђе на ваздух, пуни прашине, дима и људских крикова. Још се све тресло и тутњало, па се он, бојећи се нових разарања, подвукао испод једне изважене камене степенице.

„Дошњије је ван Дам успео да са пет преосталих чланова своје пратње пређе на брод којим су били допловили и о-

датле је посматрао даљи развој догађаја.

Дубровник више није постојао. Земљотрес је у правом смислу речи преорао цео град и десетковао његово становништво. Кнежева палата била је разорена и у њој је нашао смрт кнез са целом својом породицом. Пожар је беснео свом силином, а с времена на време наишао би огроман талас, који би спирао рушевине и мртвце у њима. Дуноје је одједном и јак ветар, који је много помогао ширењу пожара.

Као да је било мало несреће...

Али, патње Дубровника нису биле тиме завршене. Већ 7 априла најбоше однекуд турски и морлачки каравани са око 500 коња, мази и магараца и отпоче страховита пљачка. Придошлице су претраживале рушевине и из цепова мртваца вадиле новац и драгоцености. Хијене су се свабале и тукле око плена, отимајући га један од другог. А стално су придолазили све нови и нови пљачкаши. Нико се није обазирао на то што се земља и даље непрестано тресла. Рушевине су претраживане по неколико пута и већ опљачкани мртваци поново претресани. Страдали су притом и многи рањеници који нису имали снаге да се извуку испод рушевина и пређу на бродове.

Дошао је 13 април, дан кад је експедиција требало да сумним настави пут за Цариград и Смирну. Тада је ван Дам нишао на обалу и пошао у разорени град, не би ли пронашао мртва тела посланика Крука и осталих Холанђана. Али, није могао ништа учини-

ти, јер су се лешеве налазили дубоко под рушевинама, па се зато опет вратио на брод. Успут је наишао на мучне призора. Преживели Дубровчани, натоварени са оно мало ствари што су успели да спасу од пожара, ишли су ка обали да би се укрцали на неки брод. На њих су нападали пљачкаши и отимали им ствари, а ко би покушао да брани своју имовину, убијали би га.

Пре земљотреса Дубровник је имао око 6.000 становника. Несрећу је преживело свега 500 до 600 лица. Имућнији су се укрцавали у бродове и одлазили у Италију, а остали су нашли уточиште по околним селима. Овом приликом није страдао само Дубровник, него и многа места на јадранској обали, чак тамо до Улицења.

Земљотрес од 6 априла 1667 године био је последњи у низу катастрофалних потреса који су се били дојавили на дубровачки град од краја XV века. Први се десио 14 фебруара 1481, али је нарочито тежак био земљотрес од 28 јула 1520. Занимљив је натпис из тога доба на цркви св. Спаса:

„Да се одстрани небеска српба у највећем потресу земље, дубровачки сенат заветује ову свету зграду године од Христова рођења 1520, дана 16 маја. Даниел Рести и Дамјан Минче (Менчетић) и Петар Сорго побрину се да је саграде“.

То, наравно, није ништа помагало. Земљотресу се и даље настављали, да 1667 потпуно униште град. Пуних два десет година било је потребно да се он обнови и да на рушевинама старог Дубровника заструји нов, весео живот.

ЗЕМЉОТРЕС У ДУБРОВНИКУ 1667 ГОДИНЕ

СУВОЗЕМНЕ „ФРЕГАТЕ“ ОСВАЈАЈУ ДИВЉИ ЗАПАД

Над Великом Америчком Пустинјом титрала је по подневна Јара. Иако се сунце већ клонило западу, ваздух, сув и топао, гушио је дах. Изгледало је да се бела, кривудава прута каравана једва помиче. Људи су тешко корачали, а звонца на огрлицама коња, која су обично веселом звоњавом пратила пут у нови завичај и нови живот, клатили су се полако, као да су се и она већ уморила. Данима караван путује по тој неплодној, сувој равнини. Јучерашњи дан донео им је велико разочарење: светлуцаво мало језеро, које се, као жуђени сан, заблестало на неколико километара испред каравана, убрзало је кретање људи и животиња. Али, његова вода била је слана и горка, гушића и непријатнија од морске. Те вечери само су деца добила по неколико гутљаја воде која се чувала као највећа драгоценост.

Био је то мучан ход. Нико није проговарао ниједну реч. Људи више нису имали снаге да храбре један другог, а о заједничкој невољи није им се говорило. Велика, ужарена сунчева дупта полако је тонувала иза стрме, голе планине. Један титрави зрак сунца изненада је осветлио танку пругу: сребристи поточић који је падао с врха једне далеке стене и ширио се у сјајан слат. Намах су и људи и животиње живинули. Испод арњева провирила су озарена лица жена и малишана, коњи су брже пошл, а звонца су опет весело забрђујала.

На обали потока направљен је логор. Док су људи испрегали коње и кола поређали у круг, да би оградним прилаз ноишћу, жене су заложиле ватру и почеле да припремају вечеру. Патње претходних дана биле су заборављене; позудане и нада у будућност вратили су се у срца тих људи, који су пошл да траже земљу коју ће обрађивати и на којој ће подићи своје домове. Хладна, пустињска ноћ обавијала је логор. Само неколико људи остало је на стражи. У

великим колима с белим арњевима, која су им већ месецима била једини дом, сплавали су они који су пошл да „освајају“ амерички Запад.

„Једра“ у пустињи

Као што су некад бродови с белим једрима донели у Америку људе који су тражили нове и непознате земље, тако су „сувоземне фрегате“ — велика теретна кола с белим арњевима — носиле насељенике преко широког америчког континента. То су биле по родиче и потомци земљорадника који су из Старог Света бежали испред сиромаштва и глади, политичких и верских прогона.

Освајање ненастањеног „Дивљег Запада“ није било лако и многи нису успели да са владају америчке пустиње, пре рије и планине. У почетку се путовало на малим, обичним колима, која нису могла да издрже вишенедељна путовања. Половином XVIII века, негде између 1750 и 1760 године, начињен је први „вагон“ — велика кола, необично подесна за дуга и тегобна путовања, на којима су фармери-насељеници превозили не само своје породице, већ и целу имовину. Читаво једно столеће каравани тих кола-вагона путовали су с једног краја континента на други. Није претерано ако се каже да су захваљујући баш тим колима повећане дивљине новог континента. „Вагон-пионир“ добио је име „кonestога“, због тога што су та кола израђивана у граду Кonestоги, у Пенсилванији.

Кonestога је израђивана у облику великог чамца с лучним дном, и била је прилагођена за путовања по тешким и неравним теренима. Шаргае на колима биле су увек обојене плаво, а пречке на њима и точкови црвено. Кола су имала шест или осам лукова, а преко њих били су расплетли арњевни од снежнобелог му-

дељног платна. Јаке шине на точковима биле су широке и по двадесет сантиметара. Испод кола виско је чабар за воду и мало буре с катраном, а са стране сандуче с алаткама.

Велики, јаки коњи сјајне длаке вукли су кonestогу, на коју се могло натоварити и шест то на терета. Опрема за коње израђивана је с нарочитом брижљивошћу и укусом. Покровци су били од медвеће или јеленске коже, украшени порубима живих боја. На уздама су били наређани шарени украси од коже, који су представљали разне орнаменте и цвеће.

Те лепе и добро неговане запреге често су називане „запреге звончића“, јер је о гвозденим јабукма на амовима виско читав низ звончића, чији је јасни звук увесељавао људе за време дуготрајних и тешких путовања.

Стићи са свим звонима

Кonestоге и „запреге звончића“ пренеле су хиљаде насељеника у нову постојбину и многобројне товарице муниције за војску Револуције, која се борила за слободан живот у Новом Свету.

Током времена настало је

Дрво на коме „расту кошуље“ и дрво из кога „тече млеко“

Познати истраживач Александар Хумболт описао је дрво „на коме расту кошуље“. „Видели смо, пише он, на обали Тера Дениде (Јужна Америка) дрвце на коме „расту кошуље“. Те „кошуље“ су, уствари, нарочити делови дрвета звонастог облика, по две стопе широки у пречнику. Индијанци секу „кошуље“ са дрвета, начине са стране два отвора за руке и облаче их као врећу преко главе.“

Поред овога дрвета, Хумболт је описао и дрво из кога те-

у Америци нарочито занимање: гоничи кonestога. То су били снажни, напорима очеличени људи, који су, често излажући живот опасности, пратили караване по тешко проходним путевима дивљине. О њима су испеване многе народне и уметничке песме, они су постали симбол неустрасливости и снаге нове нације која је себи градила будућност.

Водичи су обично ишли поред кола или су јахали на једном од запрежних коња, првом левом уз кола. Понекад, уморни од хода или жахања, они су се одмарали на „левој дасци“, узаној платформи причвршћеној дуж кола. Приликом сусрета с другим караванима, гоничи су терали своја кола увек десном страном.

Кад су у пространим и ненасељеним областима никла нова насеља и градови, обичај да се вози десном страном улично задржан је и даље.

Понос сваког гонича каравана био је да стигне на циљ без задржавања и са свим звонима. Наиме, ако би се каравану догодила каква незгода и помоћ му пружио људи из неког другог каравана, гонич им је, у знак захвалности, даривао једно звоно. Тако је постала изрека: „Стићи ћу са свим звонима“, која се и данас употребљава у Америци и која значи да је човек решен да сам, без туђе помоћи и упркос свим тешкоћама, постигне свој циљ.

Средњом XIX века, кonestоге су почеле полако да нестају. Преко простране дивљине израђене су друге, којима је јурила „железна коњица“. Али, мада их више нема, оне никад неће бити заборављене. У песмама и причама сачувана је успомена на ова кола-пионире „јер су њихови точкови по тешко проходној дивљини исписали једну значајну страницу историје Новог Света“.

Познајете ли своју земљу?

У Београду је остало врло мало грађевина из првих дана по ослобођењу Београда од Турака. Једна од тих зграда је и ова чији вам цртеж дајемо. Она се налази у једној спредној улици. Некад је у њој била смештена једна чувена и важна школа.

Можете ли се сетити каква је то школа била у овој згради?

(векшт везаједној)

Овај цртеж претставља зграду народног позорништа у једном нашем граду. Ако сте били у њему или сте разгледали слике тога града, морали сте на њима видети и ову зграду. Да ли се можете сетити у коме се граду налази зграда тога позорништа?

(Абедл Народни позорништа)

Посматрајући ову слику помислите можда да она претставља неки мост у некој стра-

ној земљи. Али, ово је византиски водовод, који се налази недалеко од једног нашег великог града. По мишљењу неких стручњака, овај водовод подигнут је још за време византиског цара Јустинијана, у првој половини VI века. Данаас је то само занимљива старина коју радо посећују туристи.

Где се налази овај стари водовод?

(Чячља од Скопје)

Наша земља обилује природним лепотама. Дајемо вам цртеж једне клисуре која је у нашој историји у више махова имала значајну улогу.

Можете ли се сетити која је то клисура и како се зове река која се пробија кроз њу?

(Лемпр Канјон кроз коју се протеже река Јула)

Птица ругалица

приредиле су прави „славујски концерт“.

Птица ругалица живи само у Америци и највише је има у областима око Великих Језера. Због тога је и називају америчком националном птицом-певачицом. Она се преко зиме не седи као већина птица-певачица. Кад градове и паркове завеје снег, птица ругалица одлази у оближња села, где лакше долази до хране.

После дрозда-пустињака, за кога се сматра да је први на „ранг-листи“ птица певачица, мала ругалица има најумнији и најмузикалнији глас, а поред тога пева различите мелодије.

Рано у пролеће, мужјак одабере место где ће саградити свој дом, обично на некој грани усред круне дрвета. Тада почиње његова „оперска сезона“, непрекидна пријатна песма којом себи тражи другарицу. После неколико дана она долази и плашљиво облеће око дрвета. Песма постаје све нежнија и топлија и, како каже Лонгфелов у својој песми „Еванџелија“, „из његовог малог грла разлива се заносна музика, од које ваздух престаје да трепери, шума да шумори и таласи да жуборе. Све се утиша да би слушало његову песму“.

Гнездо је брзо готово. Док женка стрпљиво седи на зеленкастим јајима с кестењастим пегама, мужјак на оближњој грани без престанка пева. Понекад узлети високо, али ни тада не прекида песму. Он пева и кад сунце пече, и кад месечева светлост обасјава његов нови дом.

Птица која не познаје страх

Птица ругалица брижљиво чува своје птиће и не дозвољава да се ико приближи гнезду. Иако мала, она неустрашиво напада све оне који покушају да му приђу. Не само дрво на коме је гнездо, већ и читаву околину она сматра за своје власништво у које нико нема приступа. Одибон, амерички орнитолог и сликар, који је годинама проучавао живот птица у природи, насликао

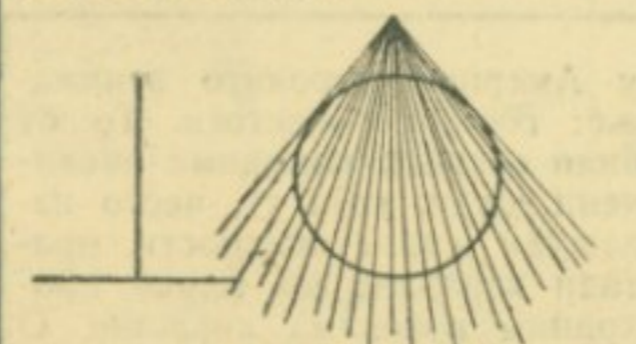
је уљем велико платно: две птице ругалице нападају једну огромну змију-звечарку, која узалуд покушава да побегне у шупљину једног дрвета.

Чак ни друга птица ругалица не сме да се приближи овом, тако добро чуваном, дому. На једном дрвету у дворништу универзитета у Тексасу било је гнездо птице ругалице. Једног

Очи вас варају

Ствари нису увек онакве какве нам изгледају. Може често не може да схвати и поверује оно што очи виде.

Јединица за дужину је сантиметар. Али, један сантиметар може изгледати дужи него што је у ствари. Да бисте то испробали, нацртајте на хартији линију дугачку тачно један сантиметар. Усред те линије нацртајте усправно другу, опет дужине од једног сантиметра. Да ли те две линије изгледају једнаке? Упитајте неког пријатеља и он ће вам без устезања рећи да је дужа усправна линија.

Два једнака круга изгледаће вам различите величине ако је око једног само десетину тачака, а око другог пет или шест већих кругова. Паралелне линије изгледаће вам савије не ако их секу зраци повучени из једне тачке.

Ово је само неколико оптичких варки које свакодневно срећемо.

Ако сте кадгод погледали кроз сочиво, сигурно сте приметили како разни објекти имају ненормалан облик. Зидови вам изгледају неравни, а полица с књигама тако искрив

дана радници који су оправљали прозоре на згради приклонили су уза зид једно окно. Мала, храбра птица угледала је у стаклу свој лик и тако жестоко напала „непријатеља“ да је раскрвала кљуун. Ипак, и даље је ударала у стакло, све док га радници нису уклонили.

Птица ругалица — „оперски певач без шминке и костима“, како је многи називају — чије су разноврсне песме лепше од песме славуја и која својим богатим музичким „репертоаром“ уме да изрази радост, весеље, љубав, храброст и тугу, не зна за страх. Природњаци који су проучавали њен живот и песму тврде да у обиљу тонова које она уме да отпева никад нису запазили ниједну једину ноту страха.

љена да се чудите како књиге не поиспадају. Чак понекад изгледа као да и вода иде навише. Разна огледала у „кући за смех“ одају вашу слику у невероватним облицима; час изгледаате необично дебели, час страшно мршави. Једном рејчу, све изгледа деформисано.

Чак и без сочива и огледала, ми не видимо ствари увек онакве какве су заиста у природи. Видимо само један њихов део, а затим слику довршавамо у мозгу према ранијим искуствима. При томе велику одговорност сноси наш мозак. Многе илузије долазе услед тога што ми у стварању слика уносимо наше жеље или машту.

Начините кућу од картона, али не као што се обично прави — са једнаким прозорима на истој висини од пода — па ћете видети колико вас очи варају. Узмите обичну лутку и метните је најпре поред једног, а затим поред другог прозора и видећете да лутка изгледа већа кад је ставите поред нижег прозора, јер сте на учили да у соби видите све прозоре на једнакој висини од пода. Или, унесите лутку у кућицу, па је ставите час на један, час на други прозор. Луткина глава изгледаће вам већа кад се појави на мањем прозору, јер вам је необично да су прозори у соби неједнаки.

Реке и језера претстављали су у давној прошлости једине саобраћајне везе у унутрашњости копна. Каснијим развојем поморства оне нису изгубиле свој значај, него су га још и појачале, јер су постале веза између огромних копнених пространа, са којих су се извозила земаљска добра, са морским пристаништима одакле су та добра отпремана у друге делове света, што је знатно допринело привредном и културном развоју људског друштва.

Реке су увек мање-више занимале људе, а нарочито велике реке. Људи су осећали жељу да сазнају колике су, какве све животиње у њима пребивају, какве су им обале итд. Има много великих река, а једна од њих је и афричка река Конго.

Конго извире у планинским пределима Северне Родезије и он је водом најбогатија афричка река. Дужина Конга износи 1.640 километара. У горњем току зове се Лаулаба.

Од свој извора па до ушћа у Атлантски Океан Конго ствара огромне водопаде, који обилују необичним природним лепотама. Од тих водопада најпознатији су Каленг, Кисале, Конголо, Стени и Целеле. Има доста водопада и на притокама Конга. Седамнаест његових притока веће су од наше Саве. Поред тога, Конго ствара и многа језера, од којих су највећа: Упемба, Кесале, Тумла и Стенипол. Језеро Стенипол је најзанимљивије. Оно је дуго 40, а широко 26 километара. У њему има великих острва. Околина му је богата бујним биљем, а највише има разноврсних палима. После Амазона, Конго има највећи слив од свих река на свету.

Ушће Конга широко је 12,5 километара. Иако је Конго велика река, он за пловидбу нема већи значај, јер је онемогућавају многобројни водопа-

ди. Плован је од ушћа до Матадија, у дужини од 252 километра, затим је исподесан за пловидбу пуних 460 километара до Леополдња, а изнад тога места опет је плован у дужини од 195 километара, до водопада Стени. Плован је још од Понтарија до Киндуа и од Конгола до Кукаме. Водена снага Конга износи 175 милиона коњских снага, а то је, у ствари, једна трећина светске водене снаге.

До пре седамдесет година мало је ко боље познавао Конго. Знано се углавном да је то велика река. Још пре 300 година Конго помиње и велики португалски песник Камоенс, који га је и опевао. Хенри Стени, познати истраживач, најбоље је истражио и описао Конго. Занимљиво је да је у тој експедицији са Стенлијем био и наш земљак Драгутин Лерман. Тражећи Ливингстона, они су пронашли и извор реке Конга, који је Стени прозвао Лаулаба.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

У ИДУЋЕМ БРОЈУ ПОЧИЊЕ ДА ДОНОСИ НОВИ СТРИП У НАСТАВИЦИМА ОД ВОЛТА ДИЗНИЈА

ПЕТАР ПАН

— доживљаји у земљи пирата и изгубљене деце. Ово су најновији Дизнијеви цртежи који су нам стигли из Америке.

Поред тога, „Политикин забавник“ доноси и низ других занимљивости, поучних чланака и стрипова.

Оперски певач без шминке и костима — то је птица ругалица.

Велики песнички овековечили су песму славуја и слободни јутарњи лет шеве. Малој, подругљивој, дрској птици сива перја, оштра кљуна и светлих црних очију није посвећено много стихова. Ипак, и њена песма надахнула је једног уметника.

Једном, пре сто година, берберски шегрт Ричард Милберн чуо је мелодични цвркулт птице ругалице. Мали шегрт, коме су у једноличном свакодневном послу звиклање и гитара били једина разонода, није био неки уметник. Ипак, запамтио је њен цвркулт. Од тога дана суморну берберницу испуњавала је мелодија веома слична песми мале, сиве птице. Композитор Септимус Винер случајно је наишао у ту берберницу у предграђу и чуо чудну, тужну, мелодију. Он је музички уобличио те једноставне тонове и по њима написао речи: потресну историју човека који је изгубио своју драгу и сваког дана долази на њен гроб, и ту слуша цвркулт птице ругалице. Винеров музички комад „Сентиментална етиопска балада — слушајте птицу ругалицу“, објављен 1855 године, био је читаво једно столеће омиљен у целој Америци.

„Славујски концерт“

Птица ругалица уме да подражава певање и цвркулт четрдесет других птица певачица. Али, све птице ругалице не подражавају песме осталих птица; неке се држе само свог, необично обимног, „репертоара“. Због тога је међу природњацима настао спор: да ли је та мала, живахна птичица заиста добар имитатор или нема необичан дар, који нема ниједна друга птица, да уме да пева више разних мелодија. Многи тврде да птица ругалица својом песмом може да подражава све што чује: од шкрипе старих, расточених точкава, до веселог звиклука дечака који корача по расветалој долини.

Пре неколико година, за један парк у Флориди из Енглеске је било упућено неколико кавеза са славујама. Једне ноћи настала је у парку права узбуна: песма славуја чула се из сваког грма, са сваког дрвета. Уплашени чувари, који су домислили да је неко пустио затворене славује, потрчали су ка њиховим кавезима. Међутим, кавези су били затворени и славуји су дрмали у њима. Шта се догодило? Птице ругалице слушале су неколико дана песму малих заробљеника, научиле је и једне ноћи

Дали знате?

САТУРН ЈЕ ВЕЋИ НЕГО ШТО СЕ ДОСАД МИСЛИЛО

Последњим испитивањима са опсерваторије у Амерсту, у САД, утврђено је да је Сатурн много већи него што се то досад мислило. Заједно са својим прстеном и сателитима, он је 95,33 пута већи од Земље, а његова маса је 3497,64 пута мања од Сунчеве масе. Она планета може се видети око поноћи у сазвезђу Девнице.

Ове нове вредности добијене су после дугогодишњег испитивања кретања планете Јупитера, на основу прорачунавања колико је притом Сатурн одгурнуо ову велику планету са њене путање око Сунца.

Смањена је могућност експлозије гасова у неким рудним угља, на тај начин што су избушене рупе у наслагама угља и кроз њих пропуштана вода неколико дана пре но што се приступило минирању и копању.

САПУН У БОЈИ, А ПЕНА БЕЛА

Свакако сте то и сами приметили: умивамо се сапуном

који имају различиту боју, па ипак је пена која се притом ствара увек беле боје.

То је уствари оптичка обмана. И пена је увек исте боје које и сапун, само и у сапуну има толико мало боје да се она у сапуници сведе на најмању меру, тако да се потпуно изгуби на дневној светлости, те зато увек и сапуницу од сапуна у боји видимо као белу.

ДА ЛИ ПЧЕЛЕ ЗБИРАЈУ МЕД СА ЦВЕЋА

Постоји опште уверење да пчеле, летећи од цвета до цвета, скупају притом мед.

То уверење потпуно је нетачно, јер у цвету нема меда; нема га бар онаквог каквог та ми знамо, те га према томе не могу ни скупавати.

Пчеле узимају храну из цветних, само та храна није мед, већ један слатка сок који цвеће производи. Тек у пчелином телу овај слатка сок претвара се у једну другу течност, коју пчела после извесног времена изгура из свога тела и њоме пуни саће. Та течност — то је онај мед који ми тако радо једемо.

СЕКУНДАРНИ ВАЗДУХ КОД МЛАЗНИХ АВИОНА

У Енглеској је пронађена једна новост у погледу авиона на млазни погон. То је секундарни ваздух, који смањује температуру погонског гаса и повећава потисак. На тај начин, док један део ваздуха иде кроз компресор и простор за сагоревање, други долази из овог простора и, мешајући се с гасовима који сагоревају, ствара већу потисну моћ и уједно смањује потрошњу горива.

ПОВРАЋАЊЕ БАКТЕРИЈА У ЖИВОТ

Бактерија која је „убијена“ дејством ултравиолетних зракова повраћена је у живот после 24 часа држања у раствору содијума и сличних хемикалија. Ово откриће, постигнуто у америчком Поморском медицинском институту, указује на досад непознату опасност оживљавања бактерија у храни која је већ стерилизована, ако она дође у додир са извесним хемикалијама.

АНТОЛОГИЈА ИСТИНИТИХ ЧУДА

ЖРТВЕ КАЋИПЕРСТВА

Крајем XVIII века биле су у моди веома сложене фризури. Жене су сатима морале да дотерују косу коју су чешљале у облику разних фигура: лађе с је-

дрима, замка, цветне баште. Коса се засипала обилем пудера. Да се приликом пудерисања косе не би загушила, жене су носиле маске од хартије у облику великих фишека.

МАЧКЕ БЕЗ РЕПА

На острву Ман живе свакако најнеобичније мачке на свету. Оне имају тако мале репове да се готово и не виде.

ЈЕЗЕРО С НАЈДУЖИМ ИМЕНОМ

У близини Вебстера, у америчкој држави Масачусетс, налази се једно језеро чије је име тако дугач-

ко и тешко за изговор да га не можемо ни навести. Језеро има старо индијанско име од 44 слова, а у преводу значи: „Ти ловиш рибу на својој обали, ја ловим рибу на својој обали, нико не лови рибу у средини“.

ТУНЕЛ С ВРАТИМА

У близини Броквила, у Канади, железничка пруга пролази кроз тунел који на оба улаза има тешке, велике капије. Капије се затварају сваке ноћи.

СТОГОДИШЊИ ПЛАНИНАР

Иш, један јапански сељак, почео се на Фуџијаму, највиши планински врх у Јапану, кад је имао пуних 109 година. По повратку с Фуџијаме Иш је изјавио да је тиме испунио највећу жељу коју је имао у животу.

ФИЛОЗОФ — ОСОБЕЊАК

Француски филозоф, критичар, драмски писац, математичар и члан Академије Бернар де Фонтел (1657 до 1757), није се у животу никад насмејао ни заплакао, није имао ниједног пријатеља и никад није био залубљен. Фонтел је живео сто година.

ЧУДНА ОПОРУКА

Један минхенски произвођач пива оставио је за собом необичан тестамент. Он је суму од 100.000 марака наменио за један конкурс у коме је могао да учествује сваки становник Минхена. Конкурс се одржавао сваке године и учесници у њему надметали су се у томе ко ће да напише највећу количину пива, а да му од тога не посли. Добитник је добијао велику награду, а његове слике појављивале су се тог дана у свим минхенским листовима.

НЕОБИЧНИ ПУШАЧИ

Кинески кули пуше на веома необичне „луле“. Они од песка граде мале купе, кроз које издубе у-

зан „тунел“. У један отвор стављају запаљено дуванско лишће, а дим удишу кроз отвор који се налази на врху купе.

Са свих СТРАНА

НЕШТО МАЛО О МАСЛИНИ

Маслина се гаји у свим средоземним областима и ван њих у суншним, топлим пределима. Меснати део плода садржи 20 до 50 отсто уља. Од свих биљака које дају уље, њено се највише цену; лошије се употребљава у индустријске сврхе. У медицини се маслиново уље употребљава за чишћење приликом затвора и за истерирање жучног камена, а служи и као подлога за лекове за мазање коже.

Маслина је позната још од старина. Поминје је и римски писац Плиније. Он каже да за време Тарквинија Приска (615—578 пре наше ере) није било маслина у Италији, Шпанији и Африци. У Риму се 500 година после његова оснивања фунта уља продавала за 12 аса,

а за време четвртог конзулата Помпеја Великог (106 до 48 г. пре наше ере) Рим је извозио уље у своје провинције. Маслина је била посвећена богињи Минерви и увек је сматрана симболом мудрости и врлине. Само четисти младићи и девојке у Италији за време Римљана могли су да учествују у берби маслина, а порочница је било забрањено, под претњом смртне казне, да дирају њене пло-

дове. Стари народи веровали су да мазање маслиновим уљем даје снагу и здравље. Уље се због тога употребљавало и у верским церемонијама. Сама маслинова гранчица остала је и до данашњег дана симбол мира.

КРВ ЈЕГУЉЕ ДЕЛУЈЕ ОТРОВНО

У крвном серуму јегуље, постоји отровна материја икхтотоксин. Тај серум сличан је отрову змије. Ако се он ушприца сисарима онда код њих настаје грчење мишића, а дисање и куцање срца постаје убрзано. Ушприца ли се само пола грама тог серума у вратну жилу пса, он брзо утине од тровања. Ако се серум

стави на слuzокожу, она се јако запали. На већој температури, на пример 70 степени Целзијусових, серум ослаби и престаје бити отрован. Због тога су пржене и куване јегуље потпуно добре и могу се јести без опасности. И код других сродника јегуље крв је отровна, код неких чак јаче него код јегуље.

ОД КОЈИХ СЕ ХЕМИСКИХ ЕЛЕМЕНАТА Састоји ЧОВЕК

Овде ћемо набројати елементе од којих је састављен човечији организам, и то редом по количини како су они заступљени у човечијем телу. По количини, на првом месту долази вода, затим угљеник, амонијак, креч, фосфор, со, флауор, сумпор, салпетер, магнезијум, гвожђе, кремен, манган, алуминијум, арсен, затим има трагова олова, бакра, јода и брома. Занста необична абрика!

Јесте ли чули да...

... прве колоније почели су да подижу још стари Феничани. Најважнија Феничанска колонија била је Картагина, која се временом развила у велику и моћну државу.

... историчари нису могли да утврде да ли су у Старом веку заиста живеле жене-амазонке. Једине амазонке за које се тачно зна да су постојале јесу црне амазонке из земље Дахомеје, у Африци, које су се јуначки бориле против француског колонијалног освајања.

... у делима Чарлса Дикенса објављеним 1834 године налази се један цртеж који претставља будућа кола која ће се сама кретати. Ево како су у то време замислили „кола на пару“.

... на неким острвима Јужног Мора живе диновски бели мрави, који граде своја гнезда у крунама палинковог дрвећа.

... град Њујорк има више становника него читава Аустралија.

... стари Кинези умели су да дресирају буве. Дресирание буве, изводиле су разне вештине, па су чак окретале минијатурне вртешке. Бува може да повуче терет који је сто пута тежи од ње саме.

... мирис кафе може да се осети на 150 километара далеко од луке Сантоса у Бразилији, великог извозног центра за кафу.

... медведи који живе на северним обалама Тихог Океана веома су вешти риболовци. Они хватају рибу шапама.

... приликом пробијања луске од јајета, млади крокодили пуштају продорне крике који се могу чути на даљину од неколико километара.

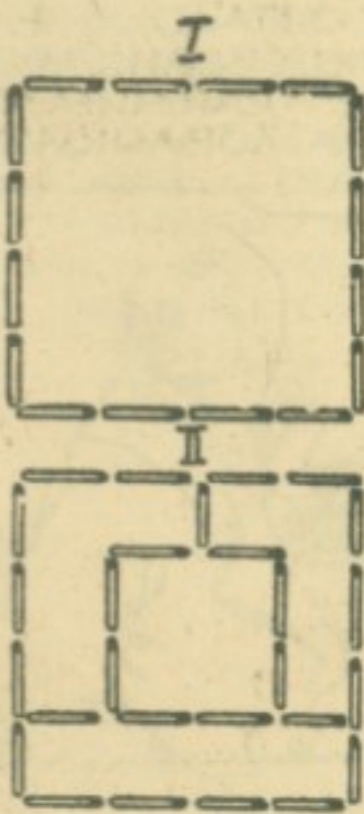
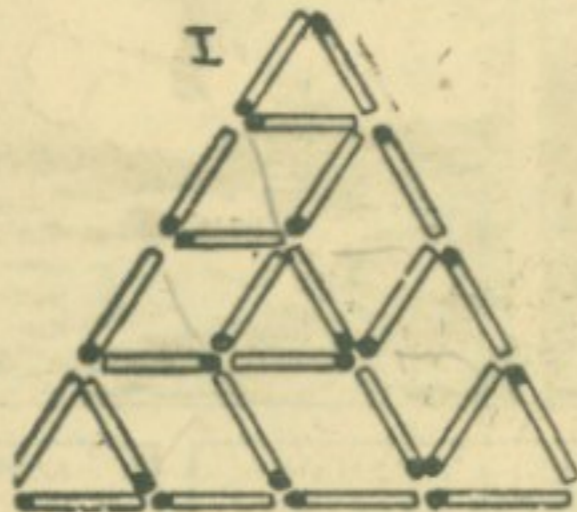
... једна општа разлика између пса и вука је у томе што пас има округле, а вук уске и дугачке зенице.

... кад не би било отпора ваздуха који ублажава и успорава пад кишних капи, киша која пада из облака високих 400 метара имала би снагу довољну да убије човека.

ДЕДИНЕ ВЕШТИНЕ

ТРИКОВИ СА ШИБИЦАМА

Потребно је шеснаест шибница да би се добио квадрат као што је овај на слици (сл. I). Са још једанаест шибница, покушајте да га поделите на четири дела једнака по површини (не и по облику). Ако не успете, погледајте наше решење (сл. II).

Овај задатак заиста је лак: као што видите, цртеж се састоји од 24 шибнице (сл. I). Од вас се тражи да промените место шибница, тако да добијете 13 равностранних троуглова. Ако не можете, помоћи ћемо вам (сл. II).

ХУМОР

ПОПЛАВА

— Ова садашња поплава није ништа. Кад сам ја био дечак памтић да је вода једном била толико велика да ми је дошла готово до грла. Али, то је било пре шездесет година!

ШАЉИВИ КОМАД

Писац: Решите ми, драги пријатељу, у коме сте чину моје комедије приметили највећи успех вицева?

Гледалац: У коме чину? То се не сећам, али мислим да су најуспешлији вицеви пали за време паузе.

Водоравно: 1) лука на Јадрацу; 5) смер; 7) део дрвета (множ.); 8) спев; 10) усидјана вулканска маса; 11) један број; 12) отац (слов.); 13) начин писања; 14) нота; 15) женско име; 16) град у Италији; 18) обала; 19) врста музичког инструмента; 21) књижевно дело; 22) хемиски знак за молибден; 24) родитељ; 25) прилог за време; 26) први потомак; 27) домаћа животиња; 28) иницијали хрватског књижевника; 29) уска и дубока клисура; 30) лука у Персији; 32) напад.

Усправно: 1) најраспрострањенија биљка; 2) озледа; 3) укутно; 4) показна заменица; 5) забавни парк у Вечу; 6) река у Далмацији; 7) потреба за јелом; 8) половина; 11) хиџаб; 13) мушко име; 15) врста илустрације; 17) персијски бог мрака; 19) једна азбука; 20) река у Јужној Америци; 21) врста воденог талога; 23) веран, привржен; 25) алкохолно пиће; 27) санитарни уређај; 29) спрат; 31) место у Србији.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) Р(анковић) С(ветолук); 3) Тома; 5) Панамма; 7) Сиракуза; 9) ала; 10) рис; 11) то; 12) с (порт) клуб; 14) ја; 15) талија; 18) Кина; 19) Јасенка; 21) се; 22) Ин; 23) на; 25) Емс; 27) Вил; 28) фаворити; 31) дирада; 32) Тасо; 33) Н(енадовић) А(лекса).

Усправно: 1) Рона; 2) смак; 3) Тара; 4) Амур; 5) пилот; 6) Азија; 7) сат; 8) Аса; 12) списи; 13) кинин; 16) Ала; 17) јак; 19) јемац; 20) Агита; 21) сеф; 24) али; 26) свит; 27) Видо; 29) Оран; 30) раса.

